

S. Sayısı : 49

Matbuat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve İçişleri Komisyonları raporları (1/12)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Umum Müdürlüğü

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 71 - 624, 6/2099

26 . VIII . 1946

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Matbuat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 26 . VIII . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan

R. Peker

Matbuat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair tasarının gerekçesi

Basın ve yayım Anayasamıza göre fikir hürriyetinin sahası dâhiline girmiş bulunmakla beraber hürriyet mefhumunun keyfemayeşa hareket demek olamayacağına nazara alınması ve nasilki fertlerin hürriyeti başkasının hürriyetinin başladığı noktada nihayete uğramakta ise basın ve yayım hürriyetinin de o suretle mütalâa edilmesi lâzımgeleceği bedihi hakikatlerdendir.

Bu bedahete mütenazır olarak, basın ve yayımın birtakım realiteye aykırı bağlarla takyit edilmiş olması da kendisinden beklenen faydanın imkân sahasına çıkmasına engel olur.

Vatandaş hürriyetine saygılı, Devlet ve millet menfaatlarına hâdim buldukça basının yapıcı bir kuvvet olduğunda şüphe bulunmadığı gibi bunun aksine hareketin de yıkıcı bir kuvvet saltanatı doğuracağına şüphe yoktur. Binaenaleyh, basın ve yayım hürriyetini (lâzım olan serbestiyi elzem olan müeyyide ile telif etmek ve bunlardan birisini imha etmeksizin diğerini temin edebilmek) kaidesinin gerçevesi içerisinde mütalâa etmek gerekmektedir.

İşte bu gerçeğe içerisinde mütalâa olunan 1931 tarihli ve 1881 sayılı basın ve yayım kanunumuzda vatandaş hürriyetini, Devlet ve millet menfaatını temin etmeyen buna mukabil basın ve yayım hürriyeti için de kâfi görülmiyen boşlukların mevcut olduğu görülmüş tasarı bu boşlukları kaldırmak gayesiyle hazırlanmıştır.

Tasarının ana prensipleri : teminat parası, tah sil kaydı, gazete ve mecmua çıkarmak için ruhsatname alınması gibi vatandaş hürriyeti ile telifi kabil olmıyan, demokrasi prensiplerine muvafık bulunmıyan kayıtların kaldırılması, vatandaş hürriyet ve haysiyetini ihlâl eden, Devlet nüfuz ve kudretini hiçe indirmek istidarnı gösteren fiil ve hareketleri önlemeğe mâtuf müeyyidelerin konullmasından ibarettir.

Yalan, yanlış ve amme heyecanını tahrik eden yayınlarla Devlet mefhumu içerisine giren müesseselerin yalan, tezvîr ve iftira gibi halkın itimadının sarsılmasına sebebiyet veren fiiller esaslı ceza müeyyideleri altına alınmış böylelikle basın ve yayım hürriyeti başkasının hürriyeti başladığı noktaya kadar kabul edilerek bu hudutlarla çevrelenmiş bulunmaktadır.

Madde 9. : Matbuat Kanununun 9 neu maddesi, gazete veya mecmua çıkarmak isteyenlerin

yapmağa mecbur oldukları işlemleri göstermektedir. Buna göre, gazete veya mecmua çıkarmak isteyenlerin maddede gösterilen hususları ihtiva edecek bir beyanname verip ruhsatname almaları ve siyasi gazete veya mecmua çıkarmak isteyenlerin de ayrıca kanunda yazılı muayyen teminatı göstermeleri gerekmektedir.

Bu maddede yapılan başlıca değişiklikler şunlardır:

1. Ruhsatname usulü kaldırılmıştır.
2. Baş muharrir ve umum müdürün hüviyet ve adresleriyle gazete veya mecmua sahibinin tahsil derecesinin beyannamede gösterilmesine lüzum görülmemiştir.
3. Umumi neşriyatı idare eden tâbiri yerine (yazı işlerini fiilen idare eden kimse) tâbiri konulmuştur.
4. Siyasi gazete veya mecmua çıkarmak için teminat şartı kaldırılmıştır.

Ruhsatname işi : Halen yürürlükte bulunan hükme göre mahallin en büyük mülkiye âmirinden ruhsatname alınmaksızın gazete veya mecmua çıkarmak yasak olup hilâfına hareket edenler hakkında 18 nci madde ceza müeyyidesi mevcut bulunmaktadır.

Gazete ve mecmua çıkarılmasının ruhsatnameye bağlı tutulması, demokrasi esaslarına aykırı görüldüğü gibi Anayasamızın ruhile de telifi güç bir meseledir. Bu itibarla Cemiyetler Kanununda da son yapılan değişikliğe mütenazır olmak üzere gazete veya mecmua çıkarmak için ruhsatname almak şartının kaldırılması ve yalnız bir beyanname vermekle iktifa edilmesi uygun görülmüştür.

Baş muharrir ve umum müdür meselesi: Gazete veya mecmuanın neşriyatından doğan mesuliyet, gazetenin sahibi veya yazı işlerini fiilen idare eden kimse ile muharrir, ressam, muhbir ve muhabirlere ait bulunmaktadır. Umum müdürün, Matbuat Kanununda cezai bir mesuliyeti mevzu bahis değildir. Bu sebeple bunun adres ve ikametgâhının beyannamede bildirilmesinde bir fayda ve lüzum görülmemiştir.

Fiiiliyatta bir gazetede çok vakit mütaaddit başmuharrirler bulunduğu gibi gazetecilikle iştilal etmeyen bir kimse tarafından yazılan herhangi ilmi, edebî veya siyasi bir makalenin, değer ve ehemmiyetine binaen gazetenin baş tarafına konulduğu da vâkidir. Bütün bunların hüviyet ve adreslerinin verilecek beyannameye dercedilmesi, hem lüzumsuz bir külfet hem de faydasız bir iş olduğuna kanaat getirilmiştir. Bundan başka, gazetenin bütün muharrirlerinin hürriyet ve adreslerini beyannamede bildirmek mecburiyeti bulunmadığı ve her muharririn kendi yazısından mesul olduğu gözönüne getirilecek olursa bunun faydasız bir iş olduğu kendiliğinden meydana çıkar.

Tahsil kaydının kaldırılmasını icabettiren sebepler 12 ve 15 nci maddelerin gerekçelerinde belirtilmiştir.

Teminat meselesi: 30 ncu maddenin son fıkrası hükmüne göre, siyasi gazete ve mecmua çıkacakların nüfusu 50 000 ve daha aşağı olan yerlerde (500), elli binden yüz bine kadar olan yerlerde (1000), yüz binden yukarı olan yerlerde (5000) liralık millî bir bankanın kefaletini hâvi teminat mektubu vermeleri gerekir.

Matbuat kanunlarında yeralan bu gibi teminat şartları, daîma basın hürriyetini tahdit eden hükümlerdendir. Nerede matbuat hürriyeti tahdit edilmek istenilmişse orada gazete veya mecmua çıkarmak hakkının böyle bir teminata bağlandığı görülmektedir. Her ne kadar bu teminat, matbuat suçlarından dolayı hükmolunan para cezalarıyla muharrirlerin ve diğer müstahdemlerin ücretleri karşılığı olarak gösterilmekte ise de kanunun yürürlükte bulunduğu onbeş seneden beri şimdiye kadar bu yolda bir gûna muracaat edilmediği ve şu suretle ileri sürülen bu sebebin de varit olmadığı anlaşılmıştır. Binaenaleyh: Matbuat hürriyetini takyit eden ve Demokrasi esaslarına aykırı görülen teminat kayıt ve şartının kaldırılmasının yerinde olacağı düşünülmüştür.

Madde. 12 : 15 -12 nci maddeye göre gazete ve mecmuanın sahibi olabilmek için yüksek mekteplerden veya lise ve buna muadil diğer mekteplerin birinden mezun olmak şart olduğu gibi 15 nci madde dahi başmuharrirle neşriyat müdürünün yüksek mektep mezunu olmaları kaydını ihtiva etmektedir.

Gazete veya mecmua çıkarmak için herdaim yüksek mektep veya lise mezunu bulmağa imkân yoktur. Bundan başka tahsil şartı, fiiliyatta muvazaalara da yol açmaktadır. Şöyleki: Sahip veya neşriyat müdürü olarak gösterilen ve ayda muayyen bir para mukabilinde bu vazifeleri üzerlerine almış olan bu vasıflardaki kimselerin, gazetenin idaresi veya neşriyat işleriyle fiilen bir alâkaları bulunmadığı ve gerçekte gazetenin idare ve neşriyat işlerinin resmî bir tahsili bulunmayan ve fakat gazetecilik mesleğinde yetişmiş ve tecrübe kazanmış olan kimselerin ellerinde bulunduğu müşahade edilmektedir. Şu halde tahsil kaydının amelî bir faydesi mevcut değildir.

Kitap ve broşür çıkarmak için hiç bir Tahsil kaydı aranmadığına göre gazete veya mecmua çıkarmak isteyenlerde bu kayıt ve şartların aranmasını haklı gösterecek bir sebep bulmak ta güçtür.

Başmuharriri, diğer muharrirlerden ayıracak ve başmuharrirlerde ayrıca bir takım kayıt ve şartların bulunmasını icap ettirecek bir sebep bulunamaz o halde başmuharrirler de, diğer muharrirlerde olduğu gibi, tahsil kaydının aranmasına lüzum görülmemektedir. Binaenaleyh: Bu sebeplerle gazetenin sahibi ve yazı işlerini fiilen idare edenlerle başmuharrirlerde tahsil kayıt ve şartının kaldırılmasının yerinde olacağı sonucuna varılmıştır.

Madde 17. : Gazete veya mecmua çıkarmak için (Ruhsatname alınması) şartı kaldırılmış olduğundan 17 nci madde bu esas dairesinde değiştirilmiş ve beyanname kanununun aradığı malûmatı ihtiva etmediği veya hakikate uygun olmadığı ve sahibi ile yazı işlerini fiilen idare edecek olanlar kanununun aradığı vasıf ve şartları haiz bulunmadıkları takdirde beyanname verilmemiş sayılacağına dair hüküm ilâve edilmiştir.

Madde 18. : Ruhsatname almak usulu kaldırılmış bulunması hasebile bu maddenin (a) bendindeki (Ruhsatname alınmaksızın) cümlesi yerine (Beyanname verilmeksizin) tâbiri konulmuştur.

Madde 27. : Bu maddede gazete veya mecmuaların neşriyatından doğan mesuliyetlerin kimlere ait olacağı tâyin edilmiştir. Bu maddenin esasına ve kabul ettiği prensiplere dokunulmamış ve yapılan değişiklik yalnız ufak tefek bir iki noktaya hasredilmiştir.

Birinci fıkradaki (Umumî neşriyatı fiilen idare eden) yerine (yazı işlerini fiilen idare eden kimse) tâbiri konulduğu gibi tatbikatta husule gelmesi muhtemel olan tereddütleri gidermek maksadıyla takma adla veya imzasız veya remizli imza ile çıkan yazı ve resimlerin muharrir ve ressamlarının bu yazı ve resimlerden mesul oldukları açıklanmıştır.

Bundan başka son fıkraya (Muhabir) kelimesi de ilâve edilmiş ve bu fıkrada mevcut olan (Tasni edilmiş veya asılsız haberler) tâbirleri, (Uydurma ve tahrif edilmiş haber ve yazıların neşrine dair hükümler 34 ncü maddede nazara alınmış olduğundan) burada lüzumsuz görülerek çıkarılmıştır.

Madde 30 : Matbuat Kanununun 30 ncü maddesinin ikinci fıkrası, yazılış bakımından teknik kaidelere uygun bulunmadığı gibi ihtiva ettiği hükümler itibarile de eksik ve bugünkü ihtiyaçlara cevap verecek bir durumda değildir. Bu fıkradaki suçun teşekkül edebilmesi için, Büyük Millet Meclisi Âzasından, İcra Vekilleri Heyetinden veya resmi heyetlerle Devlet memurlarından bir veya bir kaç hakkında isim ve madde gösterilmeyecek müphem ve suizanrı dâvet edecek mahiyette mütecevizane yazı ve resimlerle Büyük Millet Meclisinin ve İcra vekilleri heyetinin ve resmi heyetlerle Devlet memurlarının şeref ve haysiyetlerinin ihlâl edilmiş bulunması gerektir.

Resmî sıfatı haiz olanlardan bir veya bir kaç istihdaf edilmeksizin yapılan neşriyat dolayısıyla bütün memurların ve resmî sıfatı haiz olanların mutlak surette tecavüze maruz kalmış olmaları halinde bu maddenin uygulanamayacağı yolunda tatbikatta bir içtihad belirmiş ve bu suretle maddenin hayatiyeti ve tatbik kabiliyeti de zayıflamış bulunmaktadır. Bu sebeble maddenin yeni baştan tedvin edilmesine katî bir zaruret hâsıl olmuştur. Binaenaleyh: Türk ceza Kanununun 159, 266 ve 268 nci maddeleri hükümleri haricinde sıfat ve memuriyetlerinin veya vazifelerinin ifasından dolayı Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kurulu veya resmî heyetler üyelerinden veya devlet memurlarından ad zikretmeyerek bir veya bir kaçının veya hepsinin müphem ve sui zannı dâvet edecek mahiyette mütecevizane yazı ve resimlerle şeref ve haysiyetlerinin ihlâl edilmesi suç sayılmış ve bu fiil ve hareketler, Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu üyelerinden biri veya bir

kağı veya hepsi hakkında işlenirse bir seneden beş seneye kadar hapis ve (100) liradan (500) liraya kadar ağır para cezası ve eğer resmî heyetler üyeleriyle devlet memurlarından bir veya bir kağı veya hepsi hakkında işlenirse üç aydan bir seneye kadar hapis ve (50) liradan (200) liraya kadar ağır para cezası konulmuştur.

Madde 34: Tatbik kabiliyeti bulunmayan maddelerden birisi de matbuat kanununun 34 nci maddesidir. Bu maddede, matbuatta bilerek yanlış metinler veya bir kimseye atfedilmiş vesikalar veyahut münderecatı tahrife uğratılmış metinler neşir etmek fiilleri cezalandırılmıştır.

On beş sene evvelki zamanın ihtiyaçlarına göre yapılmış olan bu maddenin, mütemadiyen değişip geliştirmekte bulunan cemiyetin hayat ve ihtiyaçlarını takip edemeyeceği izahattan varestedir. Kaldığı o zaman mevcut olan ve hükümete gazeteyi kapamak yetkisini veren 50 nci madde de bugün mevcut bulunmamaktadır. Basın ve Yayın işlerinin son yıllarda daha fazla geliştiği ve tesir sahasının genişleyip yayıldığı gözönüne alınacak olursa bu tahayvül ve inkişafalara mütenazır olarak yeni hükümlerin konulması hususunda ki duyulan ihtiyacın derecesi kendiliğinden meydana çıkar.

Şurasını da kaydedelim ki matbuat, iyi niyetle, dürüst kimselerin elinde ne kadar yapıcı ve düzenleyici ise fena maksatlı kimselerin ellerinde de okadar yıkıcı ve baltalayıcı bir mahiyet alır. Halkımızın gazete ve mecmualarda çıkan yazı ve havadislerle inanmak hususundaki temayülü de nazarı dikkate alınacak olursa matbuatın önemi kendiliğinden bir kat daha meydana çıkar.

Memleketimizde halen tam ve kâmil bir basın serbestliğinin mevcut bulunduğu inkâr edilemez bir hakikattir. Fakat yalan, yanlış uydurulmuş ve tahrif edilmiş haber ve havadislerle sunun veya bunun şeref ve haysiyetinin haleldar edilmesi, âmmenin huzur ve istirahatının bozulması, memleket efkârının bulandırılması ve halkın heyecana getirilmesi gibi hallerin, hürriyet ve serbestinin icaplarından bulunduğunu iddiaya kimse cüret edemez. Bir memlekette huzur ve emniyetin teessüs edebilmesi, ancak herkesin şeref ve haysiyetinin her türlü haksız tecavüzlerden masun bulundurulmasıyla mümkün olur.

İşte bu sebeplerledir ki bu meseleler üzerinde uzun uzadıya inceleme ve tartışmalarda bulunmuş ve yabancı matbuat kanunlarından da istifade edilmek suretiyle mezkûr madde yeniden tanzim edilmiştir.

Türk Ceza Kanunu hükümleri haricinde olarak, uydurulmuş, tahrif edilmiş veya mahiyeti değiştirilmiş olupta halkın huzurunu bozacak ve heyecana düşürecek mahiyette bulunan haber ve yazıların neşri suç sayılarak failleri hakkında üç aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası konulmuştur. Bu fiil ve hareketler, Devlete veya Devlet kuvvetlerine herhangi bir veya bir kaçma veya hepsine karşı halkın güvenini bozacak mahiyette bulunduğu takdirde evrilecek cezanın birincisine nispetle daha ağır olması icap edeceği şüphesizdir. Bundan başka, resmî sıfatı haiz olan kimselere ait söz ve belgelerin tahrif edilerek veya mahiyeti değiştirilerek neşredilmesi, uydurulmuş belgelerin bir kimseye isnadedilerek neşredilmesi, resmî sıfatı haiz olan kimselere ait söz ve belgelerin başka birine isnadedilerek neşredilmesi, resmî meclislerin neşri caiz olan müzakerelerini tahrif veya mahiyeti değiştirilerek veya uydurma kısımlar ilâve edilerek neşredilmesi halleri yasak edilerek derece derece ceza müeyyidesi altına konulmuştur.

Bunlardan başka : son zamanlarda esefle kayıtlı edilebilecek bazı hâdiselere sık sık rastlanmaktadır gazetelere, taallûk ettikleri yazı ve havadislerin münderecatına uymayan iri punto harflerle öyle başlıklar konulmaktadır ki, bu başlıklar, halkın huzurunu bozmak ve heyecana düşürmekten hâli bulunmamaktadırlar. İlk bakışta görenleri tehyic eden ve çok vakit telâs ve endişeye düşüren bu usule, ya hususi bir maksatla yahut da sırf gazetenin sürümünü çoğaltmak gayesiyle başvurulduğu anlaşılmalıdır. Bu gibi aldatıcı usullerle halkın istismar edilmesine kimsenin müsamaha edemeyeceğinden şüphe edilemez. İşte bundan ötürü bu halin önlenmesine de lüzum görülerek dördüncü fıkra tanzim edilmiştir.

Madde 35. : Matbuat Kanununun 35 nci maddesi neşri yasak olan hususları ihtiva etmektedir.

Maddede mevcut ceza müeyyidesinin, bu gibi fiillerin işlenmesini menedecek mahiyette bulunmadığı elde edilen tecrübelerden anlaşılmıştır.

Cezanın, işlenen suçla mütenasip olması lâzım geldiği ceza hukuku nazariyatının esaslı kaidele-rindedir. İşlenen suçun mahiyetiyle mütenasip olmayan cezalar beklenen gayeyi temin etmekten uzaktırlar. Bu sebeble ve ihtiyacın tesiriyle maddedeki ceza miktarının artırılmasına zaruret hâsıl olmuştur.

Bundan başka görülmekte olan bir dâva hakkında şu veya bu şekilde mütalâa dermeyan etmek ve hele şahitlerin ifadelerini veya suçun delillerini teşkil eden evrak ve vesikaları tahlil ede-rek bunlardan mâna çıkarmağa kalkışmak o dâvanın âdilâne bir şekilde görülüp neticelendirilmesi-ne mâni olacağı gibi mahkeme veya savcılıkça dinlenmesine henüz sıra gelmemiş olan bir şahidin o suç hakkındaki görüş ve bilgilerinin evvelden gazete ile yayımlanmasının tevhit edeceği mahzurlar-da pek âşikârdır. Bu gibi hareketlerle, dâvaya el koyan yargıçların düşünce ve faaliyetlerinin aksi istikametlere çevrilmesi ve adlî tahkikat teşviş edilerek içinden çıkılmaz bir hale sokulması adalete indirilmiş en büyük bir darbe teşkil eder. Medeni memleketlerde adalete müessir olan bu gibi hare-ketlerin müsamaha ile karşılanmasına imkân tasavvur olunamaz. İşte mevcut bulunan bu boşluk gi-derilmek için ifası adlî makamlara ait bulunan herhangi bir tahkik ve tetkik muamelesi gayrimesul kimseler tarafından bizzat yapılarak veya yaptırılarak neşredilemeyeceği hakkında 35 nci maddeye fıkra ilâve edilmiştir.

Madde 48. : Büyük Millet Meclisinde ve diğer resmî meclislerde cereyan eden müzakerelerde şu veya bu şahsa veya resmî makamlara teveih edilen târiz, tenkit veya mütecavizane sözler bir kısım gazetelerde neşir edildiği halde ilgililer tarafından cevaplar yazılmadığı gibi mevzuubahis bile edil-memektedir. Ortaya atılan bir iddia hakkında bir kanaata varabilmek ve bu hususta bir hüküm ve-rebilmek için mukabil iddia ve cevapların ne olduğunun bilinmesi gerektir. Aksi takdirde ise varı-lan netice daima yanlış olur. Yalnız bir tarafın iddia ve tenkitlerini neşredip bunlara verilen karşı-lıkların neşredilmemesi, âmme efkârının bulandırılması maksadından başka bir şeye hamledilemez. İşte bunun için resmî meclislerin müzakereleri sırasında herhangi bir kimseye karşı vuku bulan tenkid, târiz veya mütecavizane sözlerin kısmen veya hulâsa olarak neşri halinde bu kimseye, varsa mukabil resmî zabıtlardaki suretinin aynen, yoksa, bu neşriyata vereceği cevabın aynı punto harf-lerle neşrini istemek hakkının tanınması yerinde görülmüş ve 48 nci maddeye bu eiheti sağlayacak hüküm konulmuştur.

Madde 55. : Matbuat Kanununda yazılı olan veya matbuat vasıtasıyla işlenen suçlara ait dâva-ların, mahkemelerin tatili esnasında da görülmesini teminen 55 nci maddeye bir fıkra ilâve edil-miştir.

Matbuat kanununda (Umumi neşriyat müdürü) ve (Umumi neşriyatı idare eden) gibi birbirin-den az çok farklı muhtelif tâbirler kullanılmaktadır. Bir mefhumun, hele kanun nezdinde muh-telif tâbirlerle ifade edilmesi mahzurdan salim değildir. Bu sebeple bütün bu tâbirlerin yerine (Yazı işlerini fiilen idare eden kimse) cümlesinin konulması muvafık görülerek tasarının ikinci maddesi buna göre tanzim edilmiştir.

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Adalet Komisyonu
Esas No. 1/12
Karar No. 2

9 . IX . 1946

Yüksek Başkanlığa

Matbuat kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Adalet Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar kurulunun 26/8/1946 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun tasarisının Komisyonumuza da havele ve tevdi edilmesi üzerine ihtiva eylediği hükümler Adalet Bakanı Mümtaz Ökme hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Tasarımın Heyeti umumiyesi mütalâa edildiği takdirde teklif olunan değişikliklerin iki kısmında toplandığı görülür. Bunlardan bir kısmını gazete veya mecmua çıkarmak için yürürlükte olan kanunda mevcut bazı kayıtların kaldırılmasına bir kısmı da basım yoluyla işlenen bazı suçları cürüm unsurlarıyla ceza müeyyidelerine taallük etmektedir.

Değiştirilmesi teklif olunan 9 neu maddenin birinci fıkrası gündelik veya mevkut gazete veya mecmua çıkarmak isteyenleri gazete ve mecmuanın çıkarılacağı yerin en büyük mülkiye âmirine bir beyanname vererek ruhsatname almak, sonuncu fıkrada ise nüfusu elli bin ve daha aşağı olan yerlerde 500, elli binden yüz bine kadar olan yerlerde 1000, yüz binden yukarı olan yerlerde 5000 liralık teminat mektubu vermekle mükellef tutmuştur

9 neu maddedeki bu iki kaydın da kaldırılmasını yerinde gören ve ileri bir adım sayan komisyonumuz teklifin aynen kabulüne karar vermiştir.

12 nei maddenin gazete veya mecmua sahiplerinden aradığı vasıf ve kayıtlardan yüksek mekteplerden, lise veya buna muadil bir mektepten mezun olmak şartıyla 15 nei maddenin başmuharrir ve umumi neşriyatı idare eden zâtın yüksek mektep mezunu bulunması hakkındaki kaydın kaldırılması gazete ve mecmua çıkarmak imkânlarını genişletmeği mâtufl bir tedbir olduğundan aynen kabulüne üç ayrışik oya karşı çoklukla karar verilmiştir. Ayrışik oyda bulunanlar bu maddedeki diğer fıkraların da tetkike tâbi tutulması mütalâasını öne sürmüş-

lerdir. Komisyonumuzun 12 nei maddede yaptığı değişiklik C bendindeki maheur kelimesi yerine Anayasada bir terim olarak kabul edilmiş olan kısıtlı kelimesini ikame ve G bendinde gösterilen kanun maddelerindeki bazı maddi hataları düzelteğe inhisar etmiştir.

17 nei ve 18 nei maddede yapılan değişiklikler ruhsatname usulünün kaldırılmış olmasının gerektirdiği düzeltmelerden ibaret bulunmasına binaen olduğu gibi kabulüne bir ayrışik oya karşı çoklukla karar verilmiştir.

Her gazete veya mecmuanın neşriyatından doğan mesuliyeti tâyin eden 27 nei maddedeki esaslardan yalnız umumi neşriyatı idare eden zâtın yerine yazı işlerini fiilen idare eden zâtın ikame edilmiş olması yerinde bir tedbirdir.

Cezai hükümlere gelince : Komisyonumuz tasarımın bu maddeleri üzerinde ehemmiyetle durmayı vazife bilmıştır. 30 neu, 34 neu, 35 nei ve 48 nei maddeler en geniş müzakere ve tetkiklere konu teşkil etmiştir. Sayın Adalet Bakanının Komisyonumuzda verdiği izahlarda Hükümetin bu maddelerdeki değişiklikleri hazırlarken basın hürriyetinin herhangi bir şekilde takyide uğramamasını daima gözönünde bulundurduğu ve tatbikatta görülen bazı aksaklıkları izale ve şeref ve haysiyeti ihlâl edici suçlara terettüp eden müeyyidelerin maksada daha uygun bir şekilde tatbikını sağlamayı hedef tuttuğu her maddede ayrı ayrı tahlil edilmek suretiyle beyan ve izah edilmiştir. Komisyonumuz bu maddelerin tetkik ve müzakeresinde söz ve takyit hürriyetinin herhangi bir şekilde tahdide uğratılmamasına ve ceza müeyyidesi altına alınan fiil ve hareketlerin mahiyet ve şumulü itibariyle basın hürriyetini koruyucu vasfını muhafaza etmesine hususi bir itina gösterilmiştir. Tasarımın bu maddeleri esaslı bir tetkike tâbi tutulduğu takdirde basım yoluyla işlenen yeni bir suç ihdas edilmediği gibi cezalarda yapılan değişikliklerin de umumi Ceza Kanunumuzda mevcut hükümlerle ahenkli olarak tertip ve tanzim edilmiş olduğu vu-

zuhla görülür. Gerçekten 30 ncu maddenin birinci fıkrası mevcut hükümlerin tekrarından ibaret olmakla beraber ikinci fıkrasındaki mütecevazane yazı ve resimlerle şeref ve haysiyeti ihlâl edilenlerin gördükleri âmme hizmeti mahiyetine göre cezaların tertip edilmiş olması Ceza Kanunumuzun resmî sıfatı haiz olanlar aleyhinde işlenen cürümlere taallük eden üçüncü babının dokuzuncu faslında takip edilmiş olan usul ve sisteme uygun düşmektedir. 24 ncu maddede Türk Ceza Kanununun hükümleri dışında olarak uydurulmuş veya tahrif edilmiş veya mahiyeti esaslı surette değiştirilmiş olan haber veya belgeleri neşir keyfiyeti mücerret olarak müeyyide altına alınmış, bunun bir suç teşkil edebilmesi için taallük ettiği fiil ve hareketlerin hem halkın huzurunu bozacak ve hem de âmme-yi telâş ve heyacana düşürecek mahiyette olması veyahut devlete veya Devlete halkın karşı güvenini giderecek bir mahiyet taşıması şartı konulmuştur. Resmî sıfatı haiz olan kimiselere ait belgelerin tahrif edilerek veya mahiyeti değiştirilerek veyahutta uydurulmuş belgelerin bir kimseye isnat edilerek neşredilmiş olmasının suç sayılması her hangi bir izaha lüzum göstermeyecek derecede yerinde bir hüküm olduğu aşıkârdır. Resmî meclislerin müzakerelerini tahrif veya mahiyeti esaslı şekilde değiştirilerek veya bunlara uydurma kırsımlar ilâve edilerek neşredilmiş olması aynı suretle cezayı müstelzim bir suçtur.

Gazete veya mecmualardaki haber, yazı veya havadislerle ait başlıkların bu haber, yazı ve havadislerin metinlerine uymamaları ancak hem halkın huzurunu bozacak hem de âmme-yi telâş ve heyecana düşürecek mahiyette olması halinde ceza müeyyidesi altına alınmış bu nevi başlıkların tertibi hususunun teknik bir ameliye olduğu gözönünde tutularak bu cezanın sadece para cezasından ibaret kalması muvafık görülmüştür.

35 nci maddenin (İ) fıkrasında tekerrürü halinde para cezası yerine hapis cezasının konulması hem adı geçen maddenin müeyyide altına aldığı hususların mahiyetine ve aynı zamanda Ceza Kanunumuzun tekerrür hakkındaki esaslarına da uygun görülmediğinden tekliften çıkarılmıştır.

Bu maddenin 11 sayılı bendinde bir ceza dâvasının başlamasından son hüküm verilmesine kadar yargıç ve mahkemenin karar ve muameleleri hakkında mütalâa serdedilemeyeceğine taallük eden kısmı bugün yürürlükte olan kanunun ihtiva ettiği bir hükümdür. Bu fıkra yapılan ilâve ile bir ceza dâvasının görülmesi sırasında adli muameleleri teşviş edecek veya soruşturmanın seyri üzerinde şu veya bu şekilde tesir yapabilecek neşriyatın men'i iltizam edilmiştir.

48 nci maddede yapılan değişiklik resmî meclislerin müzakeresi sırasında herhangi bir kimseye karşı vukublan tarz veya mütecevazane sözlerin tamamen veya hülâsa olarak neşri halinde bu kimsenin verdiği karşılığın târiz ve tecavüze ait kısmına munhasır olmak üzere resmî tutanaqtaki suretinin aynen, resmî zabıt yoksa bu neşriyatın iki mislini geçmemek üzere vereceği cevabın aynı sütunda ve aynı puntolu harflerle neşrinin istenilebileceği fıkrasının ilâvesinden ibarettir.

Tasarının 30, 34, 35 nci maddeleri iki ayrı şık oya karşı 35 nci maddesi ise dört ayrı şık oya karşı çoğunlukla kabul edilmiştir.

55 nci maddede yapılan değişiklik basın yoluyla işlenen suçlara ait dâvaların duruşmasıyla temyiz tetkikatının tatil sırasında da yapılabilmesine imkân veren ve bu bakımdan basın vasıtasıyla işlenen suçlarda sürati temin eden bir değişiklikten ibaret olmasına binaen oybirliğiyle kabule şâyan görülmüştür.

Tasarı yukarıda arz ve izah olunan değişikliklerle ve havalesi gereğince İçişleri Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
Kayseri	Zonguldak	Malatya
R. Özsoy	Ş. Devrin	Ş. Tugay
Antalya	Balıkesir	Bursa
N. Aksoy	O. N. Burcu	A. Akgüç
Denizli	Diyarbakır	Kastamonu
N. Küçükka	F. Kalfagil	Dr. F. Ecevit
Kayseri	Kırşehir	Konya
S. A. Feyzioğlu	S. Kurutluoğlu	H. Karagülle
Trabzon		Trabzon
F. A. Barutcu		R. Karadeniz

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.
İçişleri Komisyonu
Esas No. 1/12
Karar No. 2

11 . IX . 1946

Yüksek Başkanlığa

Matbuat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Adalet Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunun 26 . VIII . 1946 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun tasarısı Komisyonumuza da havale edilmesi üzerine Adalet Komisyonu raporuyla birlikte ve Adalet Bakanı Mümtaz Ökmen hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Tasarı Matbuat Kanununun kül halinde bir tadile tâbi tutulmamakta, yalnız esaslı bazı hükümlerin değiştirilmesini istihdaf etmektedir . Komisyonunda, birçok tadillere uğrıyan Matbuat Kanununun umumi bir sisteme tâbi olarak yeni-baştan tevdiini ahenk ve insicamı temin bakımından daha faydalı olacağı fikri ileri sürülmüşse de, matbuat suçlarının, Umumi Ceza Kanunumuzda yapılmakta olan umumi tetkiklerle birlikte düşünülmesi zaruri olduğu hakkında Hükümetin verdiği izahat muvafık görülmüş ve teklif olunan tasarının müzakeresine geçilmiştir.

Adalet Komisyonu raporunda da beyan edildiği üzere bu tasarının hükümleri iki esaslı kısımda toplanmaktadır.

I - Gazete ve mecmuanın müsaadeye tâbi olmadan çıkabilmesini temin eden ve çıkarılarda aranan vasıflar ve mükellefiyetler üzerindeki kayıtları azaltan hükümler,

II - Bir taraftan vatandaşların şeref ve hayriyetlerini; diğer taraftan cemiyetin huzur ve nizamını ihlâlê mâtuf neşriyattan doğan matbuat suçlarına ait cezai hükümler,

I - Filhakika bugün meri olan Matbuat Kanununun bu tasarı ile değiştirilmesi istenen 9 ncu maddesi gazete ve mecmua çıkarılmasını idarenin izin ve müsaadesine bağlı tutmaktadır.

Bu kaydın kaldırılması, basının serbest inkişafını kolaylaştırması ve basın hürriyetinin tam teminatını ihtiva etmesi bakımından komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Yine 9 ncu maddeye göre siyasi gazete veya

mecmua çıkarmak istenenlerde aranan para teminatının gazete çıkarmakta güçlük doğurması itibariyle tayyedilmesi teklifi muvafık mütalâa edilmiş Hükümetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Gazete ve mecmua sahiplerinde aranan tahsil kayıtlarının kaldırılmasını derpiş eden hüküm gazete ve mecmua çıkarmak imkânlarını artırmak ve bu haktan istifade etmek isteyen vatandaşlar arasında yüksek mektep veya lise mezunu olup olmamak bakımından mevcut tefriki ortadan kaldırmak bakımından faydalı görülmüştür.

12 nci maddede komisyonumuzca yapılan değişiklik C ve H fıkralarında vuzuhu temin edecek ifade tadillerine inhisar etmiştir. Aynı maddenin J fıkrasını teşkil eden ve gazete sahiplerinin «suişöhret eshabından olmamasını» derpiş eden hükmün, sarih bir mânâ ifade etmediği ve tatbikatta bazı müşkülleri doğuracağı ifade edilerek kaldırılması teklif edilmişse de eski kanunda mevcut olan bu kaydın şimdiye kadar bir mahzur tevlit etmediği mülâhaza edilerek aynen muhafazası çoğunlukla kabul edilmiştir.

Gazete ve mecmuaların umumi neşriyat müdürlerinde aranan tahsil kaydının aynı düşüncelerle kaldırılması uygun görülerek 15 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 17 ve 18 nci maddeleri ruhsatname usulünün kaldırılmış olmasının icap ettiği değişikliklere inhisar etmektedir.

Komisyonumuz 17 nci maddeyi aynen kabul etmiş 18 nci maddede beyanname vermeksizin neşredilen gazete ve mecmua sahipleri hakkındaki cezayı artırmıştır.

Gazete ve mecmuaların neşriyatından doğan mesuliyeti tâyin eden 27 nci maddede Komisyonumuzun yaptığı değişiklik takma adla veya imzasız veya rumuzlu imza ile intişar eden yazıları yazarların hüviyetleri hakkındaki soruya verilecek malûmat hususunda tatbikatta daha ziyade vuzuh ve kolaylık temin etmek için bir müddet tâyininin ibaret kalmıştır.

II . Tasarrm mütakıp maddelerini teşkil eden diğerk kısmı cezaî hükümleri ihtiva etmektedir.

İzin ve müsaade sisteminden serbest gazete çıkarmak sistemine gidildiği ve birçok kayıtların kaldırıldığı gözönünde tutulursa vatandaşların şeref ve haysiyetlerini korumak ve cemiyetin nizam ve huzurunu muhafaza etmek endişesiyle basın suçlarının yeni bir tetkika tâbi tutulması prensip itibariyle Komisyonumuzca da uygun görülmüş ve Adalet Komisyonunun tadilleri ve gerekçesindeki mucip sebepler Komisyonumuzca da uygun bulunmuştur.

Komisyonumuzda bu kısımda yapılan değişiklik sadece 30 neu maddenin ikinci fıkrasındaki ceza hadlerinin, suçun ağırlığı düşünülerek artırılmasına, inhisar etmektedir. Tasarrmın 30, 34, 35 ve 48 nei maddeleri bu cüz'î tadillerle Komisyonumuz da kabul etmiştir.

Basın yoluyla işlenen suçlara ait dâvaların görülmesinde sürat temin eden 55 nei maddedeki hüküm faydalı mütalâa edilerek aynen kabul

olunmuştur.

Kamutayda görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu Başkanı
Tekirdağ
C. Uybadın

Baş. V.
Çoruh
A. Tüzün

Sözcü Kâtip
Bolu Bitlis
H. Ş. Adal M. Ertan
Giresun Gümüşane
E. Dizdar A. K. Varenca
Balıkesir Kars
F. Tiritioğlu A. Eyidoğan
Bolu Konya
İ. Yalçın Ş. Ergun
Çorum Seyhan
S. Karafakıloğlu C. Oral
Sivas Sivas
M. Ş. Bleda M. Ergin
Tokad Trabzon
A. Galip Pekel H. Orhon

Antalya
R. Kaplan
İsparta
S. Köksal
Kocaeli
C. Aksu
Muş
H. Onaran
Siird
E. İ. Benice
Tokad
R. Güreli
Yozgad
İ. Olgun

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Matbuat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair tasarı

MADDE 1. — Matbuat Kanununun 9, 12, 15, 18, 27, 30, 34, 35, 48, ve 55 nci maddeleri aşağıda yazılı şekillerde değiştirilmiştir.

Madde 9. — Gündelik veya mevkut gazete veya mecmua çıkarmak isteyenler, gazete ve mecmuanın çıkarılacağı yerin en büyük mülkiye âmirine aşağıda istenilen malûmatı havi imzalarıyla bir beyanname vermeğe mecburdurlar.

- a) Gazete ve mecmuanın adı;
- b) Gazete veya mecmuanın sahibinin adı, soyadı, uyruğu ve muamele merkezi olan iş ve ev adresi;
- c) Yazı işleri fiilen idare edecek olanın adı, soyadı, uyruğu ve ikametgâhı;
- d) Nerede yazılıp idare edileceği, nerede basıldığı ve basılacağı matbaa ve matbaacının adı ve soyadı;
- e) Siyasî olup olmadığı;
- f) Ne vakitlerde çıkarılacağı;
- g) Hangi dillerde çıkarılacağı;
- h) Sermayeyi tedarik edenler başkaları ise onların hepsinin ve sermaye kanun dairesinde kurulmuş bir şirkete ait ise mukavele namesinin aslı veya tasdikli suretiyle beraber şirketin idare meclisini teşkil veya şirketi temsil eden kimselerin adı, soyadı, memleketi, iş ve ev adresleri ve uyrukları;
- i) Gazete veya mecmua bir cemiyete ait ise tüzüğünün tasdikli suretiyle idare kurulunu teşkil edenlerin adı, soyadı, memleketi, iş ve ev adresi;

Beyanname muhteviyatında hâsıl olacak değişikliklerin vukuundan üç gün içinde bildirilmesi lâzımdır.

Beyanname vermiş olanlara bu kanunda gazete veya mecmuanın sahibi denilir.

Madde 12. — Gazete veya mecmua sahiplerinde aşağıda yazılı vasıf ve kayıtların bulunması şarttır:

- a) Türk olmak;
- b) 21 yaşını bitirmiş olmak;
- c) Ecnebi bir Devlet hizmetinde bulunmamak;
- d) Resmî bir makama karşı ecnebi uyrukluluğu iddiasında bulunmuş olmamak;

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Matbuat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümet teklifinin 1 sayılı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — Hükümet teklifinin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 12. — Gazete veya mecmua sahiplerinde aşağıda yazılı vasıf ve kayıtların bulunması şarttır.

- A) Türk olmak;
- B) Yirmi bir yaşını bitirmiş olmak;
- C) Ecnebi bir Devlet hizmetinde bulunmamak;
- D) Resmî bir makama karşı ecnebi uyrukluluğu iddiasında bulunmuş olmamak;

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Matbuat Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin teklifinin 1 sayılı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — Hükümet teklifinin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 12. — Gazete veya mecmua sahiplerinde aşağıda yazılı vasıf ve kayıtların bulunması şarttır.

- A) Türk olmak;
- B) Yirminibir yaşını bitirmiş olmak;
- C) Hükümetin müsaadesi haricinde ecnebi bir Devlet hizmetinde bulunmuş olmamak veya bulunmamak;
- D) Resmî bir makama karşı ecnebi uyruk-

Hü.

- e) Maheur olmamak;
f) Bilfiil Devlet memuru ve asker ve odru mensubu olmamak (hususî kanunları mâni olmadıkça meslekî ve ilmî gazete ve mecmua çıkarabilirler.)
g) Türk Ceza Kanununun 587 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları müstelzim suçlarla ikinci babın üçüncü faslında yazılı 192 ve 3 ncü babının birinci faslında yazılı zimmet ve ihtilâs, ikinci faslında yazılı irtikâp, üçüncü faslında yazılı rüşvet ve 229 neu madde ve 286 nci maddenin ilk fıkrası ve 278 nci madde ve altıncı babının 3 ncü faslında yazılı sahtekârlık ve 8 nci babının birinci faslında yazılı 415 nci madde ve 416 nci maddenin son fıkrası ve 419 neu maddenin ikinci fıkrası ve 426, 427, 428 nci maddelerle 430, 431 nci maddelerin birinci fıkrası ve üçüncü faslında yazılı fuhsa tahrik ve hırsızlık ve yağmacılık ve dolandırıcılık ve hileli iflâs ve emniyeti suiistimal suçlarından biriyle hüküm giymemiş olmak;
i) Vatan, millî mücadele, cumhuriyet ve inkilâp aleyhinde bulunup ta herhangi bir mahkeme ve divan tarafından mahkûm olmamak;
j) Millî mücadelede işgal altında düşman emellerine hizmet edici neşriyat yapmamış olmak;
k) Suişöhret eshabından bulunmamak;

Madde 15. — Gazete veya mecmuanın yazı işlerini fiilen idare eden kimsenin 12 nci maddede yazılı vasıf ve şartları haiz olması şarttır.

Madde 17. — Beyannameyi alan en büyük mülkiye âmiri, beyanname nünderecatını mahsus defterine kaydettirdikten sonra karşılığında bir makbuz verir ve en kısa süre içinde beyanname muhteviyatının hakikata uygun olup olmadığının, gazete veya mecmua çıkarmak istemek istiyenin kanuni vasıf ve şartları haiz bulunup bulunmadığını tahkik eder.

Beyanname, kanunun aradığı mâlûmatı ihtiva etmediği veya hakikate uygun olmadığı ve sahibiyile yazı işlerini fiilen idare edecek olanlar kanuni vasıf ve şartları haiz bulunmadıkları takdirde beyanname verilmemiş sayılır.

Ad. K.

- E) Kısırtlı olmamak;
F) Bilfiil Devlet memuru ve asker ve Ordu mensubu olmamak (Hususî kanunları mâni olmadıkça meslekî ve ilmî gazete ve mecmua çıkarabilirler).
G) Türk Ceza Kanununun 587 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları müstelzim suçlarla ikinci babının üçüncü faslında yazılı 192 ve üçüncü babının birinci faslında yazılı zimmet ve ihtilâs, ikinci faslında yazılı irtikâp, üçüncü faslında yazılı rüşvet ve 229 neu madde ve 286 maddenin ilk fıkrası ve 278 nci madde ve altıncı babının üçüncü faslında yazılı sahtekârlık ve sekizinci babının birinci faslında yazılı 415 nci madde ve 416 nci maddenin son fıkrası ve 419 neu maddenin ikinci fıkrası ve 425, 427, 428 nci maddelerle 430, 431 nci maddelerinin birinci fıkrası ve üçüncü faslında yazılı fuhsa tahrik ve hırsızlık ve yağmacılık ve dolandırıcılık ve hileli iflâs ve emniyeti suiistimal suçlarından biriyle hüküm giymemiş olmak
İ) Vatan, millî mücadele, cumhuriyet ve inkilâp aleyhinde bulunupta herhangi bir mahkeme ve divan tarafından mahkûm olmamak
J) Millî mücadelede işgal altında düşman emellerine hizmet edici neşriyat yapmamış olmak;
K) Suişöhret eshabından bulunmamak;

Madde 15. — Hükümet teklifinin 15 ci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 17. — Hükümet teklifinin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İçiş. K.

luğu iddiasında bulunmuş olmamak;

E) Kısıtlılı olmamak;

F) Bilfiil Devlet memuru ve asker ve ordu mensubu olmamak (Hususi kanunları mâni olmadıkça meslekî ve ilmî gazete ve mecmua çıkarabilirler);

G) Türk Ceza Kanununun 587 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları müstelzim suçlarla, ikinci babının üçüncü faslında yazılı 192 ve üçüncü babının birinci faslında yazılı zimmet ve ihtilâs, ikinci faslında yazılı irtikâp, üçüncü faslında yazılı rüşvet ve 229 ncu madde ve 286 nci maddenin ilk fıkrası ve 278 nci madde ve altıncı babının üçüncü faslında yazılı sahtekârlık ve sekizinci babının birinci faslında yazılı 415 nci madde ve 416 nci maddesinin son fıkrası ve 419 ncu maddenin ikinci fıkrası ve 426, 427, 428 nci maddelerle 430, 431 nci maddelerinin birinci fıkrası ve üçüncü faslında yazılı fuhşa tahrik ve hırsızlık ve yağmacılık ve dolandırıcılık ve hileli iflâs ve emniyeti suiistimal suçlarından biriyle hüküm giymemiş olmak;

H) Vatan, Millî Mücadele, Cumhuriyet ve inkilâp aleyhinde bulunup da herhangi bir mahkeme veya yetkili bir kurul tarafından mahkûm olmamak;

İ) Millî Mücadelede işgal altında düşman emellerine hizmet edici neşriyat yapmamış olmak;

J) Suişöhret ashabından olmamak.

Madde 15. — Hükümet teklifinin 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 17. — Hükümet teklifinin 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Madde 18. — Yukarıki maddeler hükmüne aykırı olarak neşredilen gazete veya mecmua en büyük mülkiye âmrinin emriyle derhal kapatılır ve aşağıdaki cezai hükümler uygulanır:

a) Beyanname vermeksizin neşredilen gazete veya mecmuayı neşredenlerden yüz liradan 500 liraya kadar ağır para cezası alınır. Teker-rürü halinde bir aydan altı aya kadar hapis cezasıyla beraber 300 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

b) Beyanname muhteviyatının hakikat hilâfı olduğu anlaşılırsa Türk Ceza Kanununun 343 ncü maddesi hükmü uygulanır.

c) Bu suretle neşredilen gazete veya mecmua vasıtasıyla bir suç işlendiği takdirde bunun cezası da ayrıca verilir.

Madde 27. — Her gazete veya mecmuanın neşriyatından doğan mesuliyet yazı işlerini fiilen idare eden zat ile bu gazete veya mecmuanın sahibine aittir.

Muharrirler kendi imzalarını taşıyan yazılardan ve ressamın imzalarıyla çıkan resimlerden dolayı gazete veya mecmuanın sahibi ve yazı işlerini fiilen idare edenle birlikte Türk Ceza Kanununun 64 ncü maddesinin birinci fıkrası mucibince şerik sayılırlar.

Takma adla veya imzasız veya remizli imza ile çıkan yazı ve resimlerin muharrir ve ressamın da geçen fıkra hükümleri dairesinde mesuldürler.

Takma adla veya imzasız veya remizli imza ile intişar eden yazılar muharrirlerinin hüviyetlerini mahallin en büyük mülkiye âmiri veya C. Savcısı her istediği zaman gazete veya mecmuanın sahiplerinden ve yazı işlerini fiilen idare edenlerden sorabilirler.

İstenilen bu malûmatı vermezler veya yalnız olarak verirlerse gazete veya mecmua intişar etmekte bulunduğu takdirde mahkemeden alınacak kararlar kapatılır ve neşriyatı mahiyetine göre yapılacak kanuni takip hariç olarak bundan dolayı üç aydan eksik olmamak üzere hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

Şükadar ki, takibat yapılmadan evvel istenilen malûmat bildirilecek olursa terettüp edecek cezanın dörtte üçü ve takibat esnasında bildirilmişse yarısı indirilir.

Ad. K.

Madde 18. — Hükümet teklifinin 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 27. — Hükümet teklifinin 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

İçiş. K.

Madde 18. — Yukarıki maddeler hükmüne aykırı olarak neşredilen gazete veya mecmua en büyük mülkiye âmirinin emriyle derhal kapatılır ve aşağıdaki cezai hükümler uygulanır.

A) Beyanname vermeksizin neşredilen gazete veya mecmuayı neşredenlerden beş yüz liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası alınır. Tekerrürü halinde bir aydan altı aya kadar hapis cezası ile beraber beş yüz liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

B) Beyanname muhteviyatının hakikat hilâfı olduğu anlaşılırsa Türk Ceza Kanununun 343 ncü maddesi hükmü uygulanır.

C) Bu suretle neşredilen gazete veya mecmua vasıtasıyla bir suç işlendiği takdirde bunun cezası da ayrıca verilir.

Madde 27. — Her gazete veya mecmuanın neşriyatından doğan mesuliyet yazıişlerini fiilen idare eden zat ile bu gazete veya mecmuanın sahibine aittir.

Muharrirler kendi imzalarını taşıyan yazılardan ve ressamın imzalarıyla çıkan resimlerden dolayı gazete veya mecmuanın sahibi ve yazıişlerini fiilen idare edenle birlikte Türk Ceza Kanununun 64 ncu maddesinin birinci fıkrası mucibince şerik sayılırlar.

Takma adla veya imzasız veya remizli imza ile çıkan yazı ve resimlerin muharrir ve ressamın da geçen fıkra hükümleri dairesinde mesuldürler.

Takma adla veya imzasız veya remizli imza ile intişar eden yazılar muharrirlerinin hüviyetlerini mahallin en büyük mülkiye âmiri veya Cumhuriyet savcısı her istediği zaman gazete veya mecmuanın sahiplerinden ve yazı işlerini fiilen idare edenlerden sorabilirler.

İstenilen bu malûmatı 24 saat zarfında vermezler veya yanlış olarak verirlerse gazete veya mecmua intişar etmekte bulunduğu takdirde mahkmeden alınacak kararlarla kapatılır ve neşriyatı mahiyetine göre yapılacak kanuni takip hariç olarak bundan dolayı üç aydan eksik olmamak üzere hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

Şukadar ki, takibat yapılmadan evvel stenilen malûmat bildirilecek olursa terettüp edecek cezanın dörtte üçü ve takibat esnasında bildirilmişse yarısı indirilir.

Hfi.

Muhbir, muhabir ve muharrirler verdikleri haberlerin neşrinden doğacak suçlardan mesul olup gazete veya mecmuanın sahibi ile yazı işlerini fiilen idare eden kimse de bunlarla birlikte Türk Ceza Kanununun 65 nci maddesi mucibince mesul olurlar.

Madde 30. — Millî hisleri inciten veya bu maksatla millî tarihi yanlış gösteren yazıları neşir edenler elli liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Türk Ceza Kanununun 159, 266, ve 268 nci maddeleri hükümleri haricinde sıfat ve memuriyetlerinin veya vazifelerinin ifasından dolayı Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu veya resmî heyetler üyelerinden veya Devlet memurlarından ad zikretmeyerek bir veya bir kaçının veya hepsinin müphem ve süizanlı dâvet vet edecek mahiyette mütecevazane yazı ve resimlerle şeref ve haysiyetlerini ihlâl edenler aşağıda yazılı olduğu üzere cezalandırılırlar.

Bu fiil ve hareketler:

1. Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu üyelerinden biri veya bir kaç veya hepsine karşı işlenmiş ise verilecek ceza bir seneden beş seneye kadar hapis ve 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası.

2. Resmî heyetler üyeleriyle Devlet memurlardan biri veya bir kaç veya hepsi aleyhinde işlenmiş ise verilecek ceza üç aydan bir seneye kadar hapis ve elli liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Madde 34. —

I - Türk Ceza Kanununun hükümleri haricinde olarak uydurulmuş veya tahrif edilmiş veya mahiyeti değiştirilmiş haber ve yazıları bilerek neşir veya nakledenler aşağıdaki şekil de cezalandırılırlar :

a) Bu fiil ve hareketler halkın huzurunu bozacak heyecana düşürecek mahiyette olursa üç aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası;

b) Bu fiil ve hareketler, Devlete veya Devlet kuvvetlerinden herhangi birine veya bir kaçına veya hepsine karşı halkın güvenini bozacak mahiyette olursa bir seneden beş seneye kadar hapis ve 1 000 liradan aşağı olmamak üze-

Ad. K.

Madde 30. — Millî hisleri inciten veya bu maksatla millî tarihi yanlış gösteren yazıları neşredenler 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Türk Ceza Kanununun 159, 266 ve 268 nci maddeleri hükümleri haricinde sıfatı ve memuriyetlerinin veya vazifelerinin ifasından dolayı Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu veya resmî heyetler üyelerinden veya Devlet memurlarından ad zikretmiyerek bir veya birkaçının veya hepsinin müphem ve suizannı dâvet edecek mahiyette mütecevazane yazı ve resimlerle şeref ve haysiyetlerini ihlâl edenler aşağıda yazılı olduğu üzere cezalandırılırlar.

Bu fiil ve hareketler:

1. Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu üyelerinden biri veya birkaçı veya hepsine karşı işlenmiş ise verilecek ceza altı aydan iki seneye kadar hapis ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası;

2. Resmî heyetler üyeleriyle Devlet memurlarından biri veya birkaçı veya hepsi aleyhinde işlenmiş ise verilecek ceza üç aydan bir seneye kadar hapis ve 50 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Madde 34. — Türk Ceza Kanununun hükümleri dışında olarak uydurulmuş veya tahrif edilmiş veya mahiyeti esaslı surette değiştirilmiş haber veya belgeleri veren muhbir veya muhabirle bu kabîl haber, yazı veya belgeleri bilerek neşir veya nakledenler aşağıdaki şekilde cezalandırılırlar :

A) Bu fiil ve hareketler halkın huzurunu bozarak heyecana düşürecek olursa üç aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası;

B) Bu fiil ve hareketler, Devlete veya Devlet kuvvetlerinden herhangi birine veya bir kaçına veya hepsine karşı halkın güvenini gidecek mahiyette olursa altı aydan iki seneye

İçiş. K.

Muhbir, muhabir ve muharrirler verdikleri haberlerin neşrinden doğacak suçlardan mesul olup gazete veya mecmuanın sahibi ile yazı işlerini fiilen idare eden kimse de bunlarla birlikte Türk Ceza Kanununun 65 nci maddesi mucibince mesul olurlar.

Madde 30. — Millî hisleri inciten veya bu maksatla millî tarihi yanlış gösteren yazıları neşredenler elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Türk Ceza Kanununun 159, 266 ve 268 nci maddeleri hükümleri haricinde sıaftı memuriyetlerinin veya vazifelerinin ifasından dolayı Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu veya resmî heyetler üyelerinden veya Devlet memurlarından ad zikretmiyerek bir veya birkaçının veya hepsinin müphem ve suizanrı davet edecek mahiyette mütecevizane yazı ve resimlerle şeref ve haysiyetlerini ihlâl edenler aşağıda yazılı olduğu üzere cezalandırılırlar.

Bu fiili hareketler :

1. Büyük Millet Meclisi veya Bakanlar Kurulu üyelerinden biri veya birkaçı veya hepsine karşı işlenmiş ise verilecek ceza bir seneden üç seneye kadar hapis ve beş yüz liradan eksik olmamak üzere para cezasıyla cezalandırılır.

2. Resmî heyetler üyeleriyle Devlet memurlarından biri veya birkaçı veya hepsi aleyhinde işlenmiş ise verilecek ceza altı aydan bir seneye kadar hapis ve elli liradan iki yüz liraya kadar ağır para cezasıdır.

Madde 34. — Türk Ceza Kanununun hükümleri dışında olarak uydurulmuş veya tahrif edilmiş veya mahiyeti esaslı surette değiştirilmiş haber, yazı veya belgeleri veren muhbir veya muhabirle bu kabîl haber, yazı veya belgeleri bilerek neşir veya nakledenler aşağıdaki şekilde cezalandırılırlar.

A) Bu fiil ve hareketler halkın huzurunu bozarak heyecana düşürecek olursa üç aydan bir seneye kadar hapis ve beş yüz liradan eksik olmamak üzere ağır para cezası;

B) Bu fiil ve hareketler, Devlete veya Devlet kuvvetlerinden herhangi birine veya bir kaçına veya hepsine karşı halkın güvenini sarsa-

Hü.

*
re ağır para cezası;
hükmolunur.

Verdikleri haber ve yazılardan doğan yukarıda yazılı suçlar dolayısıyla muhbir ve muhabirler bilerek unsuru aranmaksızın mutlak surette mesul olurlar.

II -

a) Resmî sıfatı haiz olan kimselere ait söz veya belgeleri tahrif ederek veya mahiyetini değiştirerek neşir edenler;

b) Uydurulmuş belgeleri bir kimseye isnat ederek neşir edenler;

c) Resmî sıfatı haiz olan kimselere ait belgeleri başka birine isnat ederek neşir edenler;

Üç aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

III - Resmî meclislerin, neşri caiz olan müzakereleri, tahrif veya mahiyetini değiştirerek veya uydurma kısımlar ilâve ederek neşir edenler üç aydan eksik olmamak üzere hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

IV - Gazete veya mecmualardaki haber, yazı veya havadislerin başlıkları, bu haber, yazı ve havadislerin metinlerine uymadığı ve halkın huzurunu bozacak heyecana düşürecek mahiyette bulunduğu takdirde 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Madde 35. —

I - a İddianamenin, son tahkikatın açılmasına müteallik kararın, bir cürme ait herhangi soruşturma kâğıtları ve vesikaların duruşmada okunmazdan evvel neşri yasaktır. Ancak mahkemenin veya Cumhuriyet savcısının müsaadesiyle ve bütün gazetelere birden icrası lâzım gelen tebliğlerine tevfikân bu vesikaların neşri caizdir.

b) İspati caiz olmayan sövme ve hakaret dâvasına ait zabıtların ve buna müteallik şikâyetnamelerin aynen veya hülâsaten neşri yasaktır.

c) Münderecatı umumi âdap ve ahlâka dokunabilen adli tıp raporlarının neşri yasaktır.

d) Yargılamanın gizli olması kararlaştırılan dâva zabıtlarının, mahkemenin müsaadesi olmaksızın neşri yasaktır.

Ad. K.

kadar hapis ve 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası;

C) Resmî sıfatı haiz olan kimselere ait belgeleri tahrif ederek veya mahiyetini esaslı surette değiştirerek veya başka birine isnat ederek neşir edenler;

D) Uydurulmuş belgeleri bir kimseye isnat ederek neşir edenler;

Üç aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

II - Resmî meclislerin, neşri caiz olan müzakerelerini, tahrif veya mahiyetini esaslı surette değiştirerek veya uydurma kısımlar ilâve ederek neşredenler üç aydan eksik olmamak üzere hapis ve 500 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

III - Gazete veya mecmualardaki haber, yazı ve havadislerin başlıkları, bu haber, yazı ve havadislerin metinlerine uymamakla beraber halkın huzurunu bozarak heyecana düşürecek mahiyette bulunduğu takdirde 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Madde 35. — 1. a) İddianamenin son tahkikatın açılmasına müteallik kararın, bir cürme ait herhangi soruşturma kâğıtları ve vesikaların duruşmada okunmazdan evvel neşri yasaktır. Ancak mahkemenin veya Cumhuriyet savcısının müsaadesi ve bütün gazetelere birden icrası lâzım gelen tebliğlerine tevfikân bu vesikaların neşri caizdir.

b) İspati caiz olmıyan sövme ve hakaret dâvasına ait zabıtların ve buna müteallik şikâyetnamelerin aynen veya hülâsaten neşri yasaktır;

c) Münderecatı umumi âdap ve ahlâka dokunabilen adli tıp raporlarının neşri yasaktır;

d) Yargılamanın gizli olması kararlaştırılan dâva zabıtlarının, mahkemenin müsaadesi olmaksızın neşri yasaktır;

e) Ceza teşkilâtı başladıktan sonra ilk soruşturmada sorgu yargıcının muvafakati ile

İçiş. K.

cak mahiyette olursa altı aydan iki seneye kadar hapis ve bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası,

C) Resmî sıfatı haiz olan kimselere ait belgeleri tahrif ederek veya mahiyeti esaslı surette değiştirerek veya başka birine isnat ederek neşir edenler,

D) Uydurulmuş belgeleri bir kimeseye isnat ederek neşredenler,

Üç aydan bir seneye kadar hapis ve beş yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

II — Resmî Meclislerin, neşri cezai olan müzakereler, tahrif veya mahiyetini esaslı surette değiştirerek veya uydurma kısımlar ilâve ederek neşredenler üç aydan eksik olmamak üzere hapis ve beş yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

III — Gazete veya mecmualardaki haber yazı ve havadislerin başlıkları, bu haber, yazı ve havadislerin metinlerine uymamakla beraber halkın huzurunu bozarak heyecana düşürecek mahiyette bulunduğu takdirde yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Madde 35. — Adalet Komisyonunun 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

e) Ceza tahkikatı başladıktan sonra ilk soruşturma da sorgu yargıcının muvafakati ile ve hazırlık soruşturması sırasında yalnız Cumhuriyet savcısının emriyle yapılmakta olan soruşturma ve adli muamelelere mütaallik havadislerin ve cürmü yapanlarla cürme kurban olanların fotoğraflarının neşri yasak edilebilir. Buna muhalefet ancak Cumhuriyet savcısının bu bapdaki yazılı emrinin gazete veya mecmua idarehanesine tebliğinden itibaren suç olur.

f) Neşri caiz eski bir ilâmın kötü niyetle ve yine yeni bir hükmün kötü niyetle neşri sövme ve hakaret iddiasıyla kovuşturma yapılmasına ve ceza verilmesine mâni değildir.

d) Devlet emniyetiyle alâkadar meseleler hakkında yapılmakta olan soruşturmalardan ve yine Devlet emniyeti bakımından alınan tedbirlerden bahseden yazılar memnudur. Ancak bu soruşturmaları yapmağa ve bu tedbirleri almağa yetkili makam tarafından bu hususta müsaade verebilirler.

h) Yargılama müzakerelerinin neşri yasaktır.

i) Gizli bakılmıyan boşanma dâvalarında ancak, iki tarafın ve şahitlerin isimleri, sıfatları ve adresleri, mevzu bahis olan ve karar verilen hukuki meselelerin kısaca izahı, şahitlerin şahadetlerinin aynen olmamak şartıyla kısaca mevzu ve hüküm fıkrası yazılabilir.

Bu hükümlere muhalif hareket edenlerden (200) liradan (500) liraya kadar ağır para cezası almır. Tekerrürü halinde bir aya kadar hapis ve (500) liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

II - Bir ceza dâvasının başlamasıyla hüküm kesinleşinceye kadar yargıç ve mahkemenin kararları ve muameleleri hakkında mütalâa serdedilemeyeceği gibi ifası adli makamlara ait bulunan herhangi bir tahkik ve tetkik muamelesi bizzat yapılarak veya yaptırılarak neşredilmez.

Bu fıkra hükmüne muhalefet edenler bir aydan üç aya kadar hapis ve (200) liradan (500) liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Madde 48. — Gazete veya mecmuanın mesulleri matbuanın neşriyatından tevellüt edebilecek her türlü cezai ve hukuki mesuliyetlere

Ad. K.

ve hazırlık soruşturması sırasında yalnız Cumhuriyet savcısının emriyle yapılmakta olan soruşturma ve adli muamelelere mütaallik havadisleri ve cürmü beyanlarla cürme kurban olanların fotoğraflarının neşri yasak edilebilir. Buna muhalefet ancak Cumhuriyet savcısının bu bapdaki yazılı emrinin gazete veya mecmua idarehanesine tebliğinden itibaren suç olur.

f) Neşri caiz eski bir ilâmın kötü niyetle ve yeni bir hükmün kötü niyetle neşri sövme ve hakaret iddiasıyla kovuşturma yapılmasına ve ceza verilmesine mâni değildir.

g) Devlet emniyetiyle alâkadar meseleler hakkında yapılmakta olan soruşturmalardan ve yine Devlet emniyeti bakımından alınan tedbirlerden bahseden yazılar memnudur. Ancak bu soruşturmaları yapmağa ve bu tedbirleri almağa yetkili makam tarafından bu hususta müsaade verilebilir.

h) Yargılama müzakerelerinin neşri yasaktır.

i) Gizli bakılmıyan boşanma dâvalarında ancak, iki tarafın ve şahitlerin isimleri, sıfatları ve adresleri, mevzu bahis olan ve karar verilen hukuki meselelerin kısaca izahı, şahitlerin şahadetlerinin aynen olmamak şartıyla kısaca mevzu ve hüküm fıkrası yazılabilir.

Bu hükümlere muhalif hareket edenlerden 200 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası almır.

II - Bir ceza dâvasının başlamasıyla hüküm kesinleşinceye kadar yargıç ve mahkemenin kararları ve muameleleri hakkında mütalâa serdedilemeyeceği gibi böyle bir dâvanın görülmesi sırasında adli işlemleri karıştırabilecek veya soruşturmanın gidişi üzerinde tesir yapabilecek neşriyatta bulunamaz.

Bu fıkra hükmüne muhalefet edenler bir aydan üç aya kadar hapis veya 200 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Madde 48. — Gazete veya mecmuanın mesulleri matbuanın neşriyatından tevellüt edebilecek her türlü cezai ve hukuki mesuliyetlere

İçiş. K.

Madde 48. — Gazete veya mecmuanın mesulleri matbuanın neşriyatından tevellüt edebilecek her türlü cezai ve hukuki mesuliyetlere

Ha.

halel gelmemek üzere bir memurun vazifesine mütaallik fiillere ait olarak gazete veya mecmuada yapılan neşriyat hakkında bir Devlet memuru veya salâhiyetli makam tarafından gönderilen cevapları meccanen neşretmeğe mecburdur.

Cevap ve tashihler gazete veya mecmuanın bu cevap ve tashihlerin vusulünü mütaakıp ilk çıkacak nüshanın aynı sütununa aynı punto harflerle hiç bir ilâve ve tayyolunmaksızın neşir edilecektir.

Neşriyat Devlet memurunun şahsına da taallûk ettiği takdirde bu memur ayrıca cevap vermek hakkına maliktir.

Bir gazete veya mecmuanın neşriyatında zikir ve telmih edilen hakiki veya hükmi şahısların o neşriyata cevap vermeğe hakları vardır. Cevap, gönderenin imzasını havi olmak ve taallûk eylediği yazının iki mislini geçmemek lâzımdır.

Cevap gazete veya mecmua hakkında hakareti mutazammın sözleri ve suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi olursa veya neşrinden üç ay geçmişse dercinden imtina edilebilir. Cevap ve tashihin dercinden imtina halinde imtina sebepleri derhal mahallî C. Saverliğine yazı ile bildirilir.

Gazete için hakareti mutazammın veya suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi cevaplarda C. Saverliği gazetenin talebi üzerine münasip göreceği tadilleri yapar. Bu tadillerden sonra cevabın neşrinden imtina edilemez.

Cevabın neşrinden sonra gazete veya mecmua aynı memura veya aynı şahsa ve aynı meseleye taallûk eden yeni mahiyette neşriyat yaparsa yukarıdaki şartlar dairesinde ve bu defa yazının üç mislini tecavüz etmemek üzere tekrar bir cevap neşrine mecburdur.

Resmî meclislerin müzakereleri sırasında herhangi bir kimseye karşı vukubulan tenkit, taris veya mütecevazane sözlerin kısmen veya hulâsa olarak neşri halinde bu kimse varsa mukabil konuşmasının resmî zabıtlardaki suretinin ayssütunda ve aynı punto harflerle neşrini istiyebilir. Ancak cevabın taallûk ettiği yazının iki mislini geçmemesi lâzımdır.

Bu mecburiyetlerden imtina halinde iki yüz

Ad. K.

halel gelmemek üzere bir memurun vazifesine mütaallik fiillere ait olarak gazete ve mecmuada yapılan neşriyat hakkında bir Devlet memuru veya salâhiyetli makam tarafından gönderilen cevapları meccanen neşir etmeğe mecburdur:

Cevap ve tashihler gazete veya mecmuanın bu cevap ve tashihlerin vusulünü mütaakıp ilk çıkacak nüshanın aynı sütununa punto harflerle hiç bir ilâve ve tayyolunmaksızın neşredilecektir.

Neşriyat Devlet memurunun şahsına da taallûk ettiği takdirde bu memur ayrıca cevap vermek hakkına maliktir.

Bir gazete veya mecmuanın neşriyatında zikir ve telmih edilen hakiki veya hükmi şahısların o neşriyata cevap vermeğe hakları vardır. Cevap, gönderenin imzasını havi olmak ve taallûk eylediği yazının iki mislini geçmemek lâzımdır.

Cevap gazete veya mecmua hakkında hakareti mutazammın sözleri ve suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi olursa veya neşrinden üç ay geçmişse dercinden imtina edilebilir. Cevap ve tashihin dercinden imtina halinde imtina sebepleri derhal mahallî Cumhuriyet Saverliğine yazı ile bildirilir. Gazete için hakareti mutazammın veya suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi cevaplarda Cumhuriyet Saverliği gazetenin talebi üzerine münasip göreceği tadilleri yapar. Bu tadillerden sonra cevabın neşrinden imtina edilemez.

Cevabın neşrinden sonra gazete veya mecmua aynı memura veya aynı şahsa ve aynı meseleye taallûk eden yeni mahiyette neşriyat yaparsa yukarıdaki şartlar dairesinde ve bu defa yazının üç mislini tecavüz etmemek üzere tekrar bir cevap neşrine mecburdur.

Resmî Meclislerin müzakereleri sırasında herhangi bir kimseye karşı vukubulan târiz veya mütecevazane sözlerin tamam veya hulâsa olarak neşri halinde bu kimsenin verdiği karşılığın târiz ve tecavüze ait kısmına munhasır olmak üzere resmî zabıtlardaki suretinin aynen, resmî zabıt yoksa bu neşriyatın iki mislini geçmemek üzere vereceği cevabın aynı sûtunda ve aynı punto harflerle neşrini istiyebilir.

Bu mecburiyetlerden imtina halinde 200 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası hükme-

İçiş. K.

halel gelmemek üzere bir memurun vazifesine müteallik faille ait olarak gazete ve mecmuada yapılan neşriyat hakkında bir Devlet memuru veya selâhiyetli makam tarafından gönderilen cevapları meccanen neşretmeğe mecburdur

Cevap ve tashihler gazete veya mecmuanın bu cevap ve tashihlerin vusulünü müteakip ilk çıkacak nüshasının birinci sahifesinin de ve aynı punto harflerle hiçbir ilâve ve tayyolonmaksızın neşredilecektir.

Neşriyat Devlet memurunun şahsına da taallük ettiği takdirde bu memur ayrıca cevap vermek hakkına maliktir.

Bir gazete veya mecmuanın neşriyatında zikir ve telmih edilen hakikî veya hükmi şahısların o neşriyata cevap vermeğe hakları vardır. Cevap, gönderenin imzasını havi olmak ve taallük eylediği yazının iki mislini geçmemek lâzımdır.

Cevap gazete veya mecmua hakkında hakareti mutazammın sözleri ve suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi olursa veya neşrin-den üç ay geçmişse dercinden imtina edilebilir. Cevap ve tashihin dercinden imtina halinde imtinanın sebepleri derhal mahalli Cumhuriyet Savcılığına yazı ile bildirilir. Gazete için hakareti mutazammın veya suç teşkil edebilecek mahiyetteki ifadeleri havi cevaplarda Cumhuriyet savcılığı gazetenin talebi üzerine münasip göreceği tadilleri yapar. Bu tadillerden sonra cevabın neşrinden imtina edilemez.

Cevabın neşrinden sonra gazete veya mecmua aynı memura veya aynı şahsa ve aynı meseleye taallük eden yeni mahiyette neşriyat yaparsa yukarıdaki şartlar dairesinde ve bu defa yazının üç mislini tecavüz etmemek üzere tekrar bir cevap neşrine mecburdur.

Resmî meclislerin müzakereleri sırasında herhangi bir kimseye karşı vukubulan târiz ve müte-cavizane sözlerin tamamen veya hulâsa olarak neşri halinde bu kimsenin verdiği karşılığının târiz ve tecavüze ait kısmına munhasır olmak üzere resmî mazbatadaki suretinin aynen, resmî zabıt yoksa bu neşriyatın iki mislini geçmemek üzere vereceği cevabın aynı sütunda ve aynı punto harflerle neşrini isteyebilir.

Bu mecburiyetlerden imtina halinde 200 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası hükme-lunur.

HÜ.

liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Hakkında neşriyat yapılan şahıs ölmüş ise cevap vermek hakkı karı, koca, usul ve furu-una intikal eder. Bunlardan biri tarafından cevap ve tashihi hakkının kullanılması diğerlerinden bu hakkı iskat eder.

Madde 55. — Türk Ceza Kanununun 426, 427 480 ve 482 nci maddeleriyle bu kanunun 18 nci madesinin (a) ve (b) fıkraları ve 8, 19, 20, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 44, 47, 48 nci maddeleri şümü-lüne giren suçlardan dolayı hazırlık tahkikatı yapılmaz.

Bu kanunda yazılı olan veya matbuat vası-tasıyla işlenen suçlara ait dâvaların duruşması ve temyiz incelenmesi tatilde görülen müstacel işler-den sayılır.

MADDE 2. — Matbuat Kanununda yazılı (umumi neşriyat müdürü) veya (umumi neşri-yatı idare eden) tâbirleri, (yazı işlerini fiilen idare eden kinse) şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Adalet Bakanı
<i>R. Peker</i>	<i>M. Ökmen</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>C. Toydemir</i>	<i>Ş. Sökmensüer</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>H. Saka</i>	<i>H. N. Keşmir</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>Reşat Ş. Siner</i>	<i>C. K. İncedayı</i>
İkonomi Bakanı	Sağlık ve Sosyal Y. Bakanı
<i>T. B. Balta</i>	<i>Dr. B. Uz</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>T. Coşkan</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı
<i>Ş. Koçak</i>	<i>A. İnan</i>
Çalışma Bakanı	
<i>Dr. S. İrmak</i>	

Ad. K.

lunur.

Hakkında neşriyat yapılan şahıs ölmüş ise cevap vermek hakkı karı, koca, usul ve furu-una intikal eder. Bunlardan bir taraftan cevap ve tashihi hakkının kullanılması diğerlerinden bu hakkı iskat eder.

Madde 55. — Hükümet teklifinin 55 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümet teklifinin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümet teklifinin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümet teklifinin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

İçiş. K.

Hakkında neşriyat yapılan şahıs ölmüş ise cevap vermek hakkı karı koca, usul ve fûruuna intikal eder. Bunlardan biri tarafından cevap ve tashih hakkının kullanılması diğerlerinden bu hakkı ıskat eder.

Madde 55. — Hükümet teklifinin 55 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde II. — Hükümet teklifinin 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde III. — Hükümet teklifinin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde IV. — Hükümet teklifinin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.